

ศูนย์การศึกษา KU-SLUSE มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิชาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ในระดับชุมชน
(Land Use and Natural Resource Management at Community Level)
รหัสวิชา 556512 จำนวน 3 หน่วยกิต 3(3-0)

ภาคต้น ปีการศึกษา 2552 เรียนวันเสาร์และอาทิตย์ เวลา 9:00-16:00 น. ณ ห้องบรรยาย ชั้น 3 อาคารวิทยพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำอธิบายรายวิชา (Course Description)

การประยุกต์แนวคิด หลักการและองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในระดับชุมชน เพื่อวิเคราะห์เชิงระบบของสภาพปัญหาในพื้นที่ ความเชื่อมโยงของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ที่ดิน การเกษตร ระบบเศรษฐกิจ สังคม และชุมชน ด้วยวิธีการศึกษาแบบสหวิทยาการ เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน มีการศึกษานอกสถานที่

Application of concept and principles of land use and natural resource management at community level. Application of interdisciplinary epistemology and approach to analyze local problems and to explain the causal relationship among natural resources, agriculture, land use, economic system, society and community to give guidelines for sustainable natural resource use. Field trip required.

จุดประสงค์ของวิชา (Objectives)

เพื่อให้บัณฑิตที่มาจากหลากหลายสาขาวิชาเข้าใจปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในระดับชุมชน และสามารถประยุกต์องค์ความรู้และวิธีการศึกษาแบบสหวิทยาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน

เค้าโครงรายวิชา (Course Outline)

1. Application of concept and principles for sustainable land use and natural resource management at community level
2. Case studies: Land use and natural resource management at community level for sustainable development
3. Problem analysis of land use and natural resource management at community level
  - a. Application of system analysis technique
  - b. Livelihood analysis: relationship among forest, water, land and production systems
  - c. Problem analysis applying concepts, principles and methodologies in:
    - i. Resource utilization
    - ii. Agricultural and production systems
    - iii. Socio-economic systems
4. Integrated management of land use and natural resource utilization at community level for sustainable development
  - a. By local institutions
  - b. By community groups

- c. By individuals and households
  - d. Using knowledge and appropriate technology
  - e. Using customary and state's rules and regulations
5. Formulation of empirical study of sustainable land use and natural resource management at a community level
    - a. Interdisciplinary study
    - b. Integration of conceptual framework
      - i. Resource management and utilization study
      - ii. Agriculture and production study
      - iii. Socio-economic study
  6. Problem formulation
  7. Presentation of empirical study on land use and natural resource management at a community level

ตารางกิจกรรมการเรียนการสอน (อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)

วันที่	เวลา	เนื้อหา	ผู้บรรยาย	กิจกรรม
30พ.ค.2552 เสาร์	1300-1600	Course orientation Review the SLUSE concept and principles	รศ.ดร.วิพัทธ์ จินตนา	การบรรยาย/ทบทวน/ ถามตอบปัญหา
31พ.ค.2552 อาทิตย์	0900-1200	Application of concept and principles for sustainable land use and natural resource management at community level	รศ.ดร.วิพัทธ์ จินตนา	การบรรยาย/ ถามตอบปัญหา
	1300-1600	Case studies: Land use and natural resource management at community level for sustainable development	ดร. มนุ โอมะคุปต์	การบรรยาย/ ถามตอบปัญหา
7มิ.ย.2552 อาทิตย์	0900-1200	Problem analysis of land use and natural resource management at community level <ul style="list-style-type: none"> ● Application of system analysis technique ● Livelihood analysis: relationship among forest, water, land and production systems 	ศ.ดร.นิพนธ์ ตั้งจรรยา	การบรรยาย/ ถามตอบปัญหา
	1300-1600	Problem analysis applying concepts, principles and methodologies in: <ul style="list-style-type: none"> ● Resource utilization 	ศ.ดร.โสภณ ทองปาน	การบรรยาย/ ถามตอบปัญหา
14มิ.ย.2552 อาทิตย์	0900-1200	Problem analysis applying concepts, principles and methodologies in: <ul style="list-style-type: none"> ● Agricultural and production systems 	ศ.ดร.ปิยะ ดวงพัตรา	การบรรยาย/ ถามตอบปัญหา
	1300-1600	Problem analysis applying concepts, principles and methodologies in: <ul style="list-style-type: none"> ● Socio-economic systems 	ผศ.อัมพร สุคันธวิช	การบรรยาย/ ถามตอบปัญหา
21มิ.ย.2552 อาทิตย์	0900-1200	Integrated management of land use and natural resource utilization at community level	รศ.ดร.กานดา ฝรณเกียรติ	การบรรยาย/ ถามตอบปัญหา

	1300-1600	for sustainable development <ul style="list-style-type: none"> ● By local institutions ● By community groups ● By individuals and households สรุปทบทวนบทเรียน ความรู้	รศ.ดร.วิพัทธ์ จินตนา	อภิปรายแลกเปลี่ยน
28มิ.ย.2552 อาทิตย์	0900-1200	Integrated management of land use and natural resource utilization at community level for sustainable development <ul style="list-style-type: none"> ● Using knowledge and appropriate technology ● Using customary and state's rules and regulations สรุปทบทวนบทเรียน ความรู้	ผศ.ดร.สมศักดิ์ สุขวงศ์	การบรรยาย/ ถามตอบปัญหา
	1300-1600	สรุปทบทวนบทเรียน ความรู้	รศ.ดร.วิพัทธ์ จินตนา	อภิปรายแลกเปลี่ยน
5ก.ค.2552 อาทิตย์	0900-1200 and 1300-1600	Formulation of empirical study of sustainable land use and natural resource management at a community level <ul style="list-style-type: none"> ● Interdisciplinary study ● Integration of conceptual framework ● Resource management and utilization study ● Agriculture and production study ● Socio-economic study 	รศ.ดร.วิพัทธ์ จินตนา อ.ดร.นิตยา เมี้ยนมิตร	การศึกษานอกสถานที่ ถามตอบปัญหา อภิปรายแลกเปลี่ยน
12ก.ค.2552 อาทิตย์	0900-1200	Problem formulation	รศ.ดร.วิพัทธ์ จินตนา อ.ดร.นิตยา เมี้ยนมิตร	การทำงานกลุ่ม วิเคราะห์/สังเคราะห์ ปัญหา
	1300-1600	Presentation of empirical study on land use and natural resource management at a community level	รศ.ดร.วิพัทธ์ จินตนา อ.ดร.นิตยา เมี้ยนมิตร	นำเสนอประเด็นปัญหา อภิปราย/ระดมสมอง
18ก.ค.2552 เสาร์	0900-1200	Final examination	รศ.ดร.วิพัทธ์ จินตนา	สอบข้อเขียน

วิธีการสอน

การบรรยาย การเรียนการสอนแบบร่วมมือ อภิปราย ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง/กลุ่ม การรายงานหน้าชั้น การทำการบ้าน การปฏิบัติการ การศึกษานอกสถานที่ การเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัย การทดลอง การค้นคว้าวิจัย การรวบรวมผล การวิเคราะห์และวิจารณ์ การสรุปและการนำเสนอ การเรียนการสอนแบบ Webbase ฯลฯ

อุปกรณ์สื่อการสอน

ได้แก่ แผ่นใส/เครื่องฉายข้ามศีรษะ สไลด์ power point presentation by LCD กระดาน white board เอกสารประกอบการบรรยาย เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT)

การวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

- การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ 30 เปอร์เซ็นต์
- รายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 20 เปอร์เซ็นต์
- การสอบปลายภาค 50 เปอร์เซ็นต์

การประเมินผลการเรียน

ใช้วิธีการตัดเกรด

เอกสารอ่านประกอบ (SLUSE DATABASE ติดต่อศูนย์ศึกษา KU-SLUSE)

จรัญ จันทลักขณา และผกาพรรณ สกุลมัน. 2546. การเกษตรยั่งยืน หลักการ แนวทาง และตัวอย่างระบบฟาร์ม. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ. 206 หน้า.

วิพัทธ์ จินตนา. 2550. ระบบวนเกษตรและการจัดการ. ภาควิชาการจัดการป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 148 หน้า.

สมศักดิ์ สุขวงศ์. 2550. การจัดการป่าชุมชน : เพื่อคนและเพื่อป่า. บริษัททิวทัศน์การพิมพ์. กรุงเทพฯ. 335 หน้า.

อารันต์ พัฒโนทัย. 2544. ระบบเกษตรเพื่อการจัดการทรัพยากรและพัฒนาศูนย์ชุมชนอย่างยั่งยืน. รายงานการสัมมนา ระบบเกษตรแห่งชาติ ครั้งที่ 1. จัดพิมพ์โดย กรมวิชาการเกษตร และมหาวิทยาลัยขอนแก่น. 378 หน้า.

Dyhr-Nielsen, M. 2001. Wise Use of the Natural Resources of Thailand. 2nd Draft. Natural Resources management Support to Office of the Permanent Secretary MOAC/DANCED. Bangkok. 74 pp.

Jintana, V.; Tinnaphan, C., and Traynor, C. H. 1999. A Study of the Impacts of the Economic Crisis on Ecotourism in Khao Yai National Park. A final report submitted to Kasetsart University Research and Development Institute (KURDI). Research Project Code S-L 5.41. 87 p.

Oksen, P.; Jintana, V. and Mohamed, M. 2001. Studying Natural Resource Management in Interdisciplinary Problem Oriented Project Groups: Experiences from SLUSE - a Cooperation between Thai, Malaysian, Southern African and Danish Universities. A paper presented in the 1st SEAMEO Education Congress. 26-29 Mar 2001. Sofitel Central Plaza Bangkok & Bangkok Convention Centre. Bangkok. Thailand. 28 pp.

MERI. 2001. Assessing the Institutional Environment of the Ministry of Agriculture and Cooperatives: Reorienting and Revitalizing MOAC for the 21th Century. Final Report submitted to Natural Resources management Support to Office of the Permanent Secretary MOAC/DANCED. Bangkok. 72 pp.

Moore E. 1990. Agroforestry Land-Use Systems. Proceedings of a Special Session on Agroforestry Land-Use Systems. American Society of Agronomy Annual Meeting, California. 112 pp.

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา/สถานที่ติดต่อ

รศ. วิพัทธ์ จินตนา Ph.D. (นิเวศวิทยาป่าไม้)

สาขาที่เชี่ยวชาญ

ระบบนิเวศป่าไม้ ป่าชายเลน

การจัดการและการฟื้นฟูทรัพยากร

วนศาสตร์ชุมชน วนเกษตร

ภาควิชาการจัดการป่าไม้ คณะวนศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์

เวลาราชการ (8.30-16.30 น.) ชั้น 2 ห้อง 209

โทรศัพท์/โทรสาร (02) 942 8372 ต่อ 12 / 02 942 8108

E-mail: fforvij@ku.ac.th, jintana_v@hotmail.com

Homepage: <http://pirun.ku.ac.th/~fforvij/>